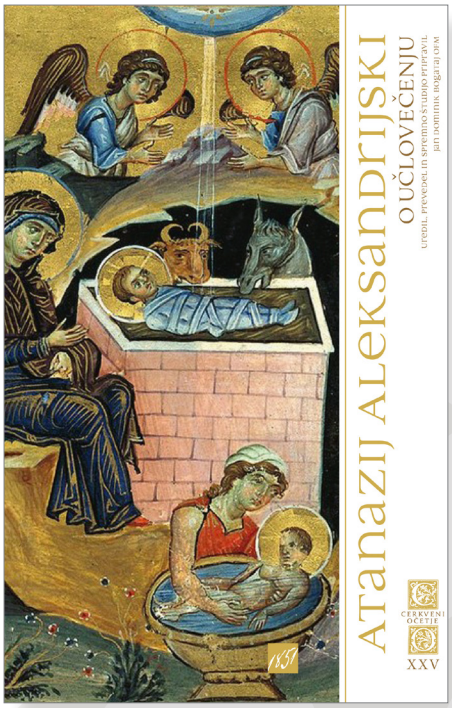
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

ATANAZIJ ALEKSANDRIJSKI: O UČLOVEČENJU

Ob 800-letnici jaslic

V Atanazijevem opusu spis O učlovečenju *zaseda posebno mesto – skozi zgodovino je bilo prav to delo najpogosteje navajano in prevajano. Od tod sledi, da je sam izbor snovi pričujoče kritične izdaje nadvse verodostojen. Še več, gre za prvi traktat v zgodovini antične književnosti, ki pojasnjuje eno osrednjih vsebin krščanskega verovanja, to je Kristusovo učlovečenje in posledično njegovo odrešenjsko bližino s človeštvom.*

Pričujoče delo velja za prvo delo znotraj zgodnjekrščanske književnosti, ki je v celoti posvečeno vprašanju učlovečenja Besede, ter za eno najodličnejših patrističnih del nasploh. Gre za prvi izvirni poskus skladnega prikaza krščanske vere z vidika manifestacije Besede v mesu, katerega vpliv na vso poznejšo teologijo je bil neizmeren.

Spis *O učlovečenju* lahko umestimo v širšo aleksandrijsko teološko tradicijo, na katero je temeljno vplival Origen, vendar se avtor skrbno brani pred zapadanjem v Origenova mejna oziroma skrajna vprašanja in tako ostaja znotraj »pravovernosti«. Iz dela veje Atanazijevo poznavanje različnih filozofskih šol, predvsem neoplatonizma; njegova argumentacija je zastavljena bodisi kot odziv na nasprotnikova stališča bodisi kot analiza določenih svetopisemskih odlomkov. Delo odlikujejo jasen in urejen, mestoma celo liturgično slovesen slog pisanja ter razpršeno vtkani genialni uvidi in razmisleki, ki so predstavljeni prepričljivo in jasno.

Delo v prevodu prihaja med bralce prav v času priprave na praznik Gospodovega učlovečenja, in to v letu, ko mineva 800 let, odkar je sveti Frančišek Asiški pripravil posebno praznovanje Jezusovega rojstva v votlini pri Grecciu, južno od Assisija, kar pomeni 800 let od začetkov postavljanja jaslic.

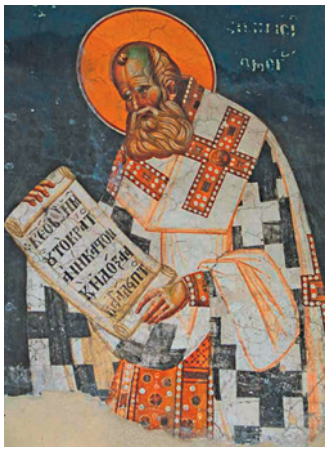
Podatki o knjigi

- Naslov: O učlovečenju
- Avtor: Atanazij Aleksandrijski
- Zbirka: Cerkveni očetje XXV
- Urednik zbirke: dr. Miran Špelič OFM
- Prevedel, uredil in spremno besedo napisal: mag. Jan Dominik Bogataj OFM
- Recenzenta: dr. Simon Malmenvall in dr. Martin Bele
- Knjižna urednica: Meta Lenart Perger
- Format: 135 mm x 210 mm
- Vezava: mehka z zavihi
- Število strani: 120
- ISBN: 978-961-278-675-5
- Cena: 17,50 EUR
- Založnika: Celjska Mohorjeva družba in Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani
- Leto izdaje: 2023

Kontakt

Uredništvo
T 03 426 48 00
urednistvo@celjska-mohorjeva.si

O avtorju traktata

(foto: www.revija.ognjisce.si)

Atanazij Aleksandrijski (ok. 295–373) se je rodil v helenistični Aleksandriji v današnjem Egiptu, na obali Sredozemskega morja. V domačem mestu je prejel izvrstno izobrazbo tako s področja klasične književnosti kot s področja teologije. Že v mladosti se je srečal s pomembnim fenomenom, ki ga je zahodni civilizaciji dal Egipt, namreč s puščavništvom in meništvom. Vse to je vplivalo nanj, da se je že v mladih letih vključil v cerkveno strukturo in politiko ene najpomembnejših Cerkva tistega časa. Še v svojih rosnih letih, leta 328, je kot patriarh nasledil škofa Aleksandra in aleksandrijsko Cerkev vodil kar petinštirideset let – od tega jih je sedemnajst preživel v izgnanstvu. Na ukaz štirih različnih cesarjev je bil v izgnanstvu kar petkrat. Atanazij je postal simbolni obraz nicejskega koncila z njegovo veroizpovedjo in vztrajanjem pri formulaciji, da je Sin »enega bistva z Očetom«. Za to prepričanje je pretrpel ogromno: obtožen je bil umora in poneverbe, oskrunitve in magije, veliko let je preživel na begu, velikokrat se je znašel v neposredni bližini smrti.

O avtorju spremne študije in prevajalcu

(foto: osebni arhiv)

Jan Dominik Bogataj OFM je asistent pri Inštitutu za patristične študije Victorinianum na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani. Po magisteriju na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, diplomi iz bibličnih študij v Jeruzalemu (Studium Biblicum Franciscanum) in opravljenem licenciatu iz patristične teologije in znanosti na Institutum patristicum Augustinianum (Papeška lateranska univerza v Rimu) sedaj na isti ustanovi končuje doktorat. Posveča se raziskovanju in prevajanju zgodnjekrščanske književnosti.

Odlomki iz knjige

V ta namen torej prihaja v naše kraje breztelesen, nerazpadljiv in nesnoven Božji Logos, čeprav tudi prej ni bil daleč od nas. Kajti noben del stvarstva ni ostal brez njega, vsepovsod je napolnil vse stvari, a obenem ostal navzoč pri svojem Očetu. Vendar prihaja spuščajoč se v svojem človekoljubju in s pojavnostjo. (8.1, str. 48)

Logos je namreč spoznal, da se razkroja ljudi ni moglo drugače odpraviti kot s popolno smrtjo. Nemogoče je bilo, da bi Logos umrl, saj je neumrljiv in Sin Očeta, zato si je privzel umrljivo telo, da bi bilo zaradi udeležbe pri Logosu, ki je nad vsem, zmožno umreti namesto vseh in da bi zaradi Logosa, ki se je naselil v njem, ostalo neomadeževano ter da bi se odslej z milostjo vstajenja ustavil razkroj vseh. Zato je s tem, ko je v smrt daroval telo, ki ga je sam privzel, kot daritev in žrtev brez vsakega madeža, takoj odpravil smrt pri vseh drugih podobnih telesih z daritvijo njim podobnega telesa. (9.1, str. 49)

Kajti učlovečil se je, da bi se mi pobožili [*theopoiēthōmen*]; in pokazal se je preko telesa, da bi mi dobili predstavo o nevidnem Očetu; in prenašal je človeško predrznost, da bi mi podedovali nerazpadljivost. Sam pri tem nikakor ni bil prizadet, saj je bil nedotakljiv in nerazpadljiv ter sam Logos [*Autologos*] in Bog, ljudi, ki so bili podvrženi trpljenju in zaradi katerih je vse to prenašal, pa je ohranil in zaščitil v svoji nedotakljivosti [*apatheia*]. (54.3, str. 107–108)